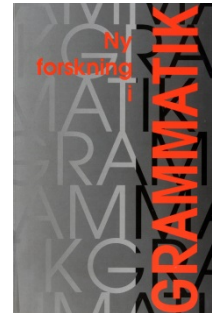

Ny Forskning i Grammatik

Titel: Possessorens status inden for nominalgruppen
Forfatter: Sten Vikner
Kilde: Ny Forskning i Grammatik 21, 2014, s. 193-211
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nfg/issue/archive>

© Forfatterne og Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet, 2014

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Ny Forskning i Grammatik (1993-2012) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Possessorens status inden for nominalgruppen

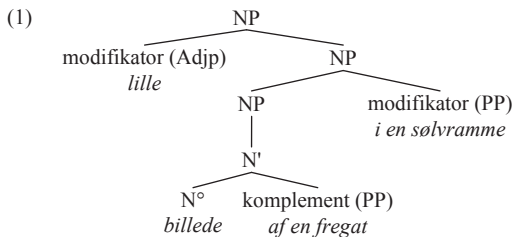
Sten Vikner

1. Nominalgruppen analyseret som en DP (og ikke som en NP)

I mange analyser, ikke bare Chomsky (1981: 154) og Radford (1988: 173-196), men også den analyse jeg gerne vil diskutere her, Jensen (2011, 2012), bliver konstituenten af typen [*et lille billede af en fregat i en søvramme*], [*nedrivningen af stationen*], [*Ebeltofts butikker*] og [*dem*] alle analyseret som nominalfraser/nominalsyntagmer (forkortet NP).

Jeg vil derimod antage at en NP aldrig indeholder et determinativ (fx en artikel eller et demonstrativ). Jeg følger således analysen hos Abney (1987) og Chomsky (1995: 246, (8a)), som går tilbage til Postal (1966), og som bliver anvendt på de skandinaviske sprog hos fx Hellan (1986), Delsing (1993, 1998) og Julien (2005). Med andre ord antager jeg at fx [*et lille billede af en fregat i en søvramme*] er bygget op omkring determinativpositionen, altså at den er en determinativfrase/et determinativsyntagme (forkortet DP), og at denne DP så igen indeholder en NP, i dette tilfælde [*lille billede af en fregat i en søvramme*].

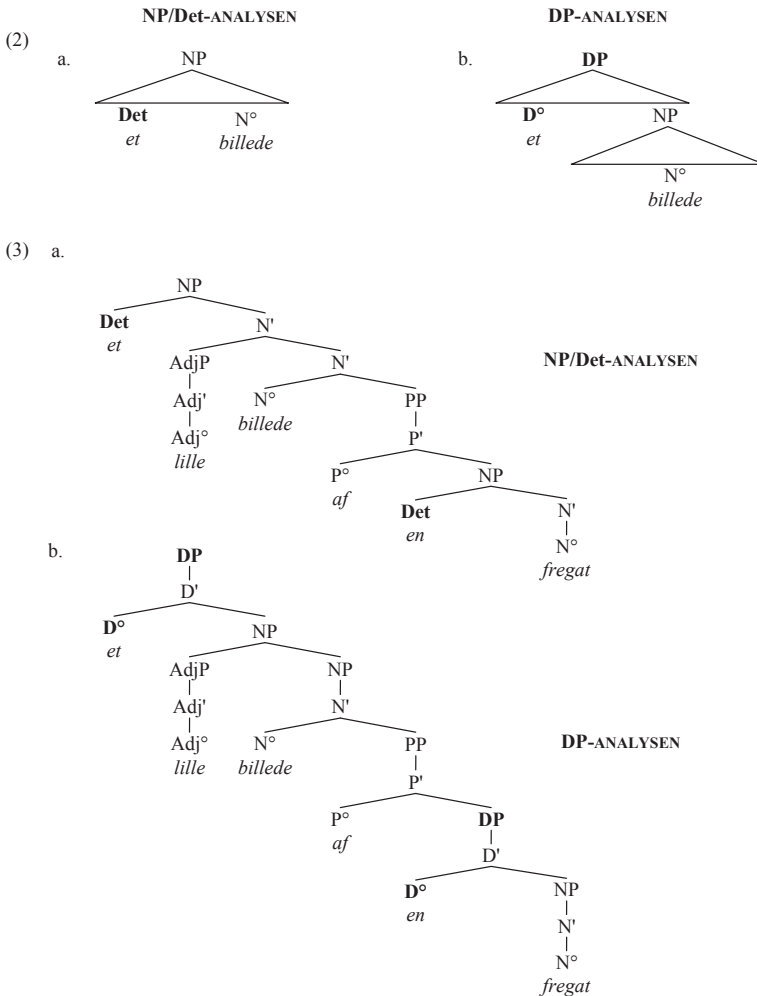
Den minimale NP består kun af kernen (N°), efterfulgt af dennes komplement. Modifikatorer (som fx en adjektivfrase, AdjP, eller en præpositionalfrase, PP) kan så være adjungeret på den venstre eller den højre side af NP:

Det betyder således at der i dette eksempel er tre NP'er der har *billede* som kerne, nemlig [*billede af en fregat*], [*billede af en fregat i en sølvramme*], og [*lille billede af en fregat i en sølvramme*].

Hvad så med determinativet (eller bestemmeren, som det hedder hos Hansen & Heltoft 2011: 102), som fx *de* i *de grønne stole*, *min* i *min bedste ven*, eller *et* i *et lille billede af en fregat i en sølvramme*? Dette determinativ er som sagt kernen (D°) i determinativfrasen/determinativsyntagmet (DP), hvilket så igen betyder at et typisk subjekt eller objekt i en sætning nu er en DP, og ikke en NP.

Jeg foreslår således at (2a)/(3a) erstattes med (2b)/(3b).

1.1 Forskellen mellem NP og DP

Et argument for at skelne mellem DP og NP er at NP'er og DP'er forekommer under forskellige omstændigheder, dvs. de har ikke den samme distribution. Det kan fx ses i de tilfælde hvor en NP forekommer, (4a) og (6a), men hvor den tilsvarende DP ikke kan forekomme, (4b) og (6b), eller i de tilfælde hvor en DP forekommer, (5b) og (7b), men hvor den tilsvarende NP ikke kan forekomme uden DP-niveauet, (5a) og (7a).

- (4) Da. a. [NP Stor dyreven] som han var, den lille Emil, lukkede han katten ud. NP
 b. * [DP En [NP stor dyreven]] som han var, den lille Emil, lukkede han katten ud. *DP
- (5) Da. a. * Ida kender [NP stor dyreven]. *NP
 b. Ida kender [DP en [NP stor dyreven]]. DP
- (6) En. a. [NP Nice man] though he is, my uncle can be a bit boring. NP
 b. * [DP A [NP nice man]] though he is, my uncle can be a bit boring. *DP
- (7) En. a. * I met [NP nice man]. *NP
 b. I met [DP a [NP nice man]]. DP

I en NP/Det-analyse ville den første konstituent i (4a) og (6a) kun være N'-konstituenten (N-bar-konstituenten), hvilket ville gøre dem til noget meget sjældent, nemlig kontekster hvor en X-bar konstituent er mulig, men hvor den tilsvarende XP umulig.

En anden forskel mellem DP og NP er den at en (engelsk) DP kan substitueres af et pronomen som *it* or *they/them*, hvorimod en engelsk NP kan substitueres af *one/ones*.

- (8) En. [DP These beautiful pictures of the palace] had been lost for a long time, but now
 [DP they] have turned up again.
- (9) En. These [NP beautiful pictures of the palace] are much less valuable than
 those [NP ones].
- (10) En. These beautiful [NP pictures of the palace] are much less valuable than
 those awful [NP ones] 1.

I NP/Det-analysen ville *one* substituere en N-bar konstituent.

1.2 Paralleller mellem pronominer og (andre) determinativer (D°)

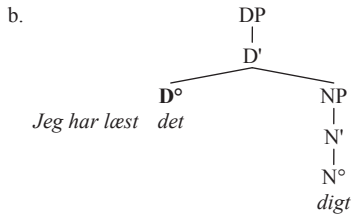
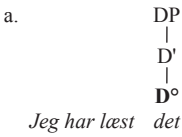
Et andet argument for at skelne mellem DP og NP er at man i DP-analysen kan analysere pronominer som et determinativ (dvs. som en D°), se (11).

(11) NP/Det-ANALYSEN

I NP/Det-analysen er pronominer N°, hvorimod determinativer er en helt anden kategori, Det, som af en eller anden grund ikke har et fraseniveau/syntagmeniveau, se (12).

(12) DP-ANALYSEN

I DP-analysen er både pronominer og (andre) determinativer kerner af typen D°. Analysen af pronominer som D° (uden en søsterkonstituent) passer bedre sammen med de mange elementer i mange forskellige sprog som forekommer både som pronominer og som determinativer (artikler/ demonstrativer, dvs. D° med en NP som søsterkonstituent), se (13).

- (13) a. Da. *det* og *det digt*
 b. En. *that* og *that poem*
 c. Ty. *das* og *das Gedicht*
 d. Fr. *le* og *le poème*

I (14) og (15) er der to lister over elementer der kan være kerner i en DP (dvs. D°). De inkluderer både pronominer (14) og determinativer (15). Forskellen er at pronominer (14) normalt ikke har et komplement (*jeg, man*), hvorimod determinativer (15) har et NP-komplement (*et digt*). Selvom de to lister ikke er identiske, er der påfaldende mange elementer der forekommer på begge

lister (opført med **fed** skrift), og det samme er tilfældet med tilsvarende lister for engelsk, tysk og fransk.

Pronominer: (12a)

(14) En. a.	Demonstrative pronominer	denne, dette, disse, den her, ...
b.	Personlige pronominer	<i>jeg/mig, du/dig, han/ham, hun/hende, den, det, vi/os, I/er, de/dem</i>
c.	Refleksive pronominer	<i>mig selv, dig selv, sig selv, os selv, jer selv, dem selv, sig</i>
d.	Possessive pronominer	mit, dit, hans, hendes, dens, dets, sin, vores, jeres, deres
e.	Interrogative pronominer	<i>hvad, hvem, hvilken...</i>
f.	Indefinite pronominer	nogen, alle, hver, ingen, man, ...

Determinativer: (12b)

(15) En. a.	Artikler	<i>en, et, den, det</i>
b.	Demonstrative determinativer	denne, dette, disse, den her, ...
c.	Possessive determinativer	mit, dit, hans, hendes, dens, dets, sin, vores, jeres, deres
d.	Interrogative determinativer	<i>hvad for en, hvilken...</i>
e.	Kvantorer	nogen, alle, hver, ingen, ...

DP-analysen tillader ligeledes en relativt ligefrem analyse af de specielle tilfælde hvor et personligt pronomen forekommer i rollen som en determinativ, (16b).

(16) En. a.	<u>De</u> studerende sætter stor pris på <u>de</u> deltidsansatte lærere.
b.	<u>Vi</u> studerende sætter stor pris på <u>jer</u> deltidsansatte lærere.

(17) a.	$ \begin{array}{c} \text{DP} \\ \\ \text{D}' \\ \swarrow \quad \searrow \\ \text{D}^\circ \quad \text{NP} \\ \textit{de} \quad \\ \quad \quad \text{N}' \\ \quad \quad \\ \quad \quad \text{N}^\circ \\ \quad \quad \textit{studerende} \end{array} $	b.	$ \begin{array}{c} \text{DP} \\ \\ \text{D}' \\ \swarrow \quad \searrow \\ \text{D}^\circ \quad \text{NP} \\ \textit{vi} \quad \\ \quad \quad \text{N}' \\ \quad \quad \\ \quad \quad \text{N}^\circ \\ \quad \quad \textit{studerende} \end{array} $

2. Possessive elementer i nominalgruppen (DP-spec eller GP)

Endnu en konsekvens af DP-analysen er at den muliggør en analyse af possessive udtryk hvor denne type konstituenten befinder sig i specifikator-positionen i DP (altså i DP-spec), jf. fx Carnie (2007: 199), Chomsky (1995: 246, (8a)) og mange andre, se (18) & (19).

- (18)
-
- SPECIFIKATOR I DP (DP-SPEC) → DP
- DP → D' → D° s
- D' → NP → KOMPLEMENT TIL D°
- NP → nye cykel
- a. *Frederik*
 b. *Statsministeren*
 c. *Vinderen af konkurrencen*
 d. *Ham inde ved siden af*

- (19) Da. a. [DP [Frederik] -s [NP nye cykel]] er blevet stjålet.
 b. [DP [Statsministeren] -s [NP nye cykel]] er blevet stjålet.
 c. [DP [Vinderen af konkurrencen] -s [NP nye cykel]] er blevet stjålet.
 d. [DP [Ham inde ved siden af] -s [NP nye cykel]] er blevet stjålet.

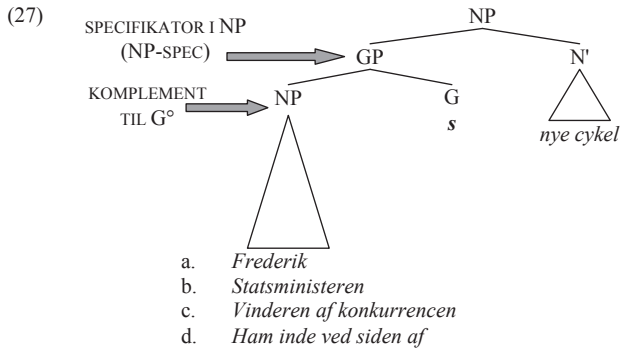
Denne type analyse har to fordele: For det første forudsiger den at det possessive element or fx artikler ikke kan forekomme sammen, idet der ikke er plads i D° til både et possessivt *-s* og en artikel.

- (20) Da. a. * [DP [Frederik] -s den [NP nye cykel]] er blevet stjålet.
 b. * [DP [Statsministeren] -s den [NP nye cykel]] er blevet stjålet.
 c. * [DP [Vinderen af konkurrencen] -s den [NP nye cykel]] er blevet stjålet.
 d. * [DP [Ham inde ved siden af] -s den [NP nye cykel]] er blevet stjålet.

For det andet forudsiger den at et possessivt *-s* ikke nødvendigvis forekommer umiddelbart til højre for substantivet (som det ville være tilfældet hvis det var et "rigtig" kasusflektionselement), men derimod til højre for hele den DP som udgør det possessive element (possessoren).

- (21) Da. a. * [N° Vinderens] af konkurrencen nye cykel
 b. [DP [Vinderen af konkurrencen] s nye cykel]
- (22) En. a. * The [N° winners] of the competition new bicycle
 b. [DP The winner of the competition] s new bicycle]
- (23) Da. a. * [N° Mandens] inde ved siden af nye cykel
 b. [DP Manden inde ved siden af] s nye cykel]
- (24) En. a. * The [N° guys] next door new bicycle
 b. [DP The guy next door] s new bicycle]
- (25) Da. a. * De [N° borgeres] der ikke stemte egen skyld
 b. [DP De borgere der ikke stemte] s egen skyld]
- (26) En. a. * The [N° citizens's] who did not vote own fault
 b. [DP The citizens who did not vote] s own fault]

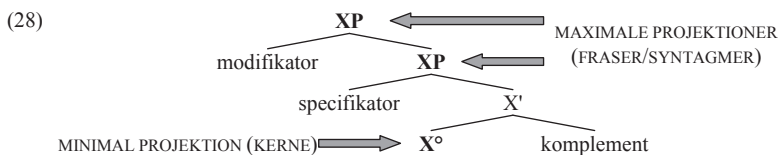
Inden for en NP/Det-analyse foreslår Jensen (1994, 2012) og Vikner & Jensen (2002) en alternativ analyse af possessive konstruktioner, som involverer en GP (= Genitive Phrase), se (27).

GP-analysen kan også gøre rede for de to datasæt ovenfor:

- (20), idet NP-spec enten kan være en determinativ eller en GP, og
(21)-(26), idet G° følger efter en hel NP, og ikke kun efter substantivet/
N°.

Indtil nu er forskellene mellem de to analyser af possessive konstruktioner (DP-spec-analysen som er en del af DP-analysen vs. GP-analysen som er en del af NP/Det-analysen) således ikke forskelle i den empiriske dækning, men derimod forskelle i de teoretiske antagelser. DP-spec-analysen antager en version af X-bar-teorien der ser ud som i (28).

I denne analyse kan der kun adjungeres på fraseniveauet og ikke på X'-niveauet, og alle projektioner har et fraseniveau. GP-analysen derimod antager ikke bare (28), men også yderligere to ting, nemlig

- muligheden for at adjungere til X-bar-konstituerter (også selvom den konstituent der adjungeres ikke er en X-bar-konstituent, men derimod en XP) og

- muligheden for at nogle projektioner inkluderer et fraseniveau (G og N), hvorimod andre ikke inkluderer et fraseniveau (Det).

I resten af denne artikel vil jeg fokusere på nogle af forskellene mellem de empiriske konsekvenser af DP-analysen som diskuteret ovenfor og de empiriske konsekvenser af GP-analysen, som diskuteret hos Jensen (2012).

2.1 Svarer possessive pronominer til *-s* eller til *drengens*?

Som Jensen (2012: 111) siger, svarer et possessivt pronomen i GP-analysen til en hel GP, (29), hvorimod et possessivt pronomen i DP-spec-analysen kun svarer til det possessive *-s*, (30).

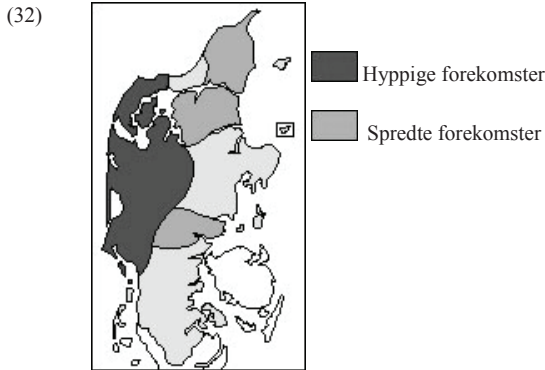
- (29) Da. a. [GP [NP Vinderen af konkurrencen] s] nye cykel GP-ANALYSEN
 b. [GP _____ Hendes] nye cykel
- (30) Da. a. [DP Vinderen af konkurrencen] [D° s] nye cykel DP-spec-ANALYSEN
 b. [DP _____] [D° Hendes] nye cykel

Idet han går ud fra at *hendes* substituerer hele strengen *Vinderen af konkurrencens*, mener Jensen (2012: 111) at sådanne data udgør et stærkt argument for GP-analysen.

Som det fremgår af (30), er DP-spec-analysen nødt til at sige at *hendes* substituerer hele strengen *Vinderen af konkurrencens*, men kun *-s*, og at forskellen mellem de to typer determinativer (D°), *hendes* vs. *-s*, er at kun det possessive pronomen (*hendes*) tillader at specifikator-positionen ikke er udfyldt. Dette er dog ikke nødvendigvis et minus, idet antagelsen af at possessive pronominer kun erstatter *-s* og ikke hele possessoren plus *-s*, understøttes af data i (31c-e): Nogle germanske sprog, herunder en variant af dansk, kan have en hel DP umiddelbart forud for et possessivt pronomen, og dermed bliver den tomme plads til venstre for *hendes* i (30b) til noget positivt, idet denne plads altså kan udfyldes i (31c-e).

(31)	Specifikator (i DP)	Kerne (D°)	Komplement (NP)
a. Dansk	Anna	-s	bil
b. Engelsk	Anna	's	car
c. Norsk	Anna	sin	bil
d. Vestjysk	Anna	hinner	bil
e. Sydtysk	Der Anna	ihr	Auto

Ordbogsartiklen *han* i Jysk Ordbog (*www.jyskordbog.dk*) giver kortet i (32) over forekomsten af (31d).

Samme opslag i Jysk Ordbog giver endvidere følgende eksempel på (31d) fra vestjysk:

- (33) Vestjysk   Do ska fo [DP a sme | [D^o hans | næwe o småq
(= 'Du skal få smedens næve at smage.')

Idet konstruktionen også findes i dele af Sønderjylland, findes den også med det reflexive possessive *sin/sit* (som ikke er en del af vestjysk):

- (34) Sønderjysk   [DP æ brudgom | [D^o sit | hus (fra Nielsen 1986: 63)
(= 'brudgommens hus')

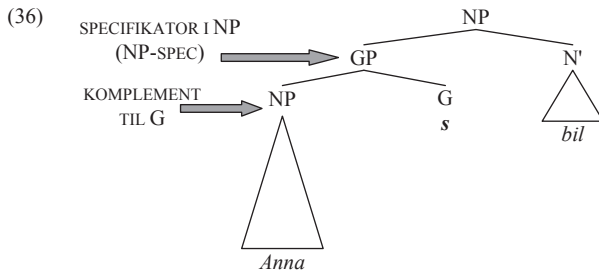
Endelig nævner Jensen (2012: 110) også gentagelsen af possessorer som noget der kan redegøres for i begge analyser, og derfor vil jeg lige gøre opmærksom på at denne konstruktion også tillader sådanne gentagelser:

- (35) Vestjysk   a. [DP [DP [DP Per | [D^o hans | far | [D^o sin | bil |
Dansk   b. [DP [DP [DP Per | [D^o -s | far | [D^o -s | bil |

I dette afsnit, 2.1, har jeg argumenteret for at syntaksen i tre sprog der er nært beslægtet med (øst-) dansk, nemlig vestjysk, norsk og sydtysk, understøtter den analyse der antager at det possessive pronomen kun svarer til *-s* og ikke til hele possessoren.

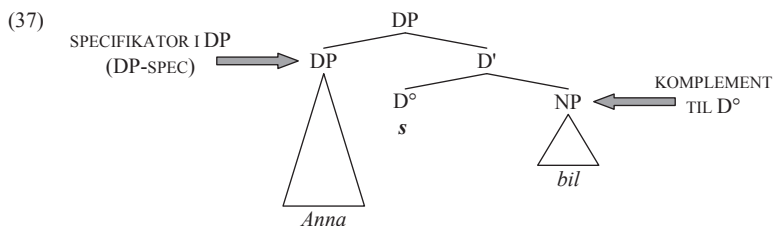
2.2 -s kræver at der også er en possessor

Jensen (2012: 115) gør opmærksom på at -s kræver at der også er en possessor, fx *Anna*, hvilket han mener følger mere naturligt af GP-analysen, (36), end af DP-spec-analysen, (37).

I GP-analysen, (36), udgør possessoren *Anna* komplementet til G, og derfor kan man antage at G, ligesom en præposition eller et transitivt verbum, forlanger et komplement. (Bemærk dog at G ville være noget yderst sjældent i dansk syntaks, nemlig en kerne der forekommer til højre for sit komplement.)

I DP-spec-analysen, (37), er en sådan antagelse umulig, idet kerner kun stiller syntaktiske krav til deres komplement og ikke til deres specifikatorer (jf. begrebet subkategorisering): Forskellige verber stiller syntaktiske krav til deres objekter, men ikke til deres subjekter (hvorimod et verbum stiller semantiske krav både til dets subjekt og til dets objekt). I DP-spec-analysen ville man derfor skulle sige at -s er klitisk og har brug for noget at klitisere til, (38).

- (38) Da. a. [DP Anna] [D° s] nye cykel er blevet stjålet.
 b. * [D° s] nye cykel er blevet stjålet.
 c. [D° Hendes] nye cykel er blevet stjålet.

Sådanne krav om at der skal være en “vært” at klitisere til, kender man også fra klitiske pronominer:

- (39) a. It. * Chi   hai   visto?   La.
 b. Fr. * Qui   as- tu vu?   La.
 c. Ty. * Was   hast du gesehen?   Es.
           Hvem/Hvem/Hvad har du set?   *Hende/Hende/Det*
- (40) a. It. Chi   hai   visto?   Lei.
 b. Fr. Qui   as- tu vu?   Elle.
 c. Ty. Was   hast du gesehen?   Das.
           Hvem/Hvem/Hvad har du set?   *Hende/Hende/Det*

Klitiske pronominer som i (39) forlanger ikke blot en vært, men de stiller faktisk også krav til hvilke kategorier der kan være vært. At stille krav til hvilken kategori der kan være vært for et klitisk element kendes også fra den klitiske negation, *-n't*, i engelsk, der i (41a,b) kan klitisere til *does*, men ikke til subjektet, *John*:

- (41) En. a.   John does n't know it yet.
 b. * Why does John   n't know it yet?
 c. Why does John   not know it yet?

Jensen (2012: 114) siger endvidere at possessoren der går forud for *-s*, ikke kan bestå udelukkende af et possessivt pronomen, og han mener at dette kan forklares inden for GP-analysen, (36), idet *min* ville udgøre hele GP'en, således at der ikke ville være plads til *-s*. (Dette finder jeg nu ikke helt overbevisende, fordi jeg ikke forstår hvad der forhindrer *min* i at udgøre en hel GP inden i en NP der igen er inden i en anden GP, jf. træstrukturen med flere GP'er og NP'er inden i hinanden i Jensen 2012: 111, (9)).

Det er i hvert fald rigtigt at DP-spec-analysen ikke uden videre kan forklare sådanne data, men måske er der nogle særlige betingelser for elision. Bemærk at det er nødvendigt med en ret speciel kontekst for at fænomenet overhovedet kan iagttages, (43b,d), så måske er der noget generelt problematisk med elision i denne situation (måske er den eliderede konstituent, *mor* i (43b,d), indlejret for dybt?).¹

1 Börjars (2003: 154-155) bemærker for svensk at eksempler som (43d) ikke er så helt så umulige i flertal, hvilket efter min mening også gælder dansk: *??Peters forældres Jaguar kostede 1.000.000 £, men mines kostede 2.000.000 £.*

- (42) Da. Peters Jaguar kostede 1.000.000 £, men ...
 a. min Jaguar kostede 2.000.000 £.
 b. min _____ kostede 2.000.000 £.
- (43) Da. Peters mors Jaguar kostede 1.000.000 £, men ...
 a. min mors Aston Martin kostede 2.000.000 £.
 b. * min ___s Aston Martin kostede 2.000.000 £.
 c. min mors _____ kostede 2.000.000 £.
 d. * min ___s _____ kostede 2.000.000 £.

Endelig er der enkelte tilfælde af *-s* der ikke ser ud til at kræve tilstedeværelsen af en possessor i dansk:

- (44) Da. a. Det er Peters_s cykel.
 Da. b. Hvem er det _s cykel?
 Vestjysk c. Hvem er det sin cykel?

men det er ikke særlig produktivt (i hvert fald ikke for alle):

- (45) Da. a. Det kan være Peters_s cykel.
 b. *^{??} Hvem kan det være _s cykel?
- (46) Da. a. Det ligner Peters_s cykel.
 b. * Hvem ligner det _s cykel?

2.3 Paralleller mellem DP'er og sætninger (IP'er)

Sætninger analyseres som IP'er (Chomsky (1986: 3-8), Haegeman & Guéron (1999: 93-101), og mange andre), "inflection phrases", dvs. bygget op omkring den position der er hjemsted for den verbale inflektion (I°). Dette giver tre paralleller mellem DP'er og sætninger, i hvert fald ifølge DP-analysen, men ikke ifølge NP/Det-analysen:

Parallel 1: DP er en "funktionel" kategori ovenpå en NP, som er den leksikalske 'kerne, fx [_{DP} et [_{NP} billede]]. På samme måde er en IP en funktionel kategori ovenpå en VP, som er den leksikalske kerne i en sætning:

- (47) a. b.

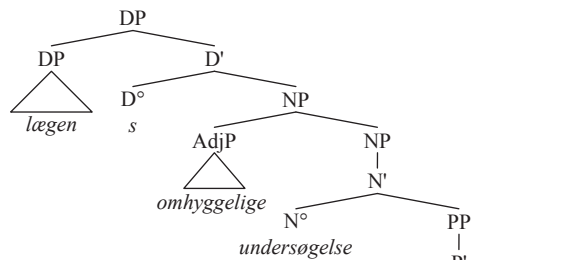
Parallel 2: Modifikatorer er adjungeret til den leksikalske projektion (NP eller VP) nedenunder den funktionelle kategori (DP eller IP). En NP kan modificeres af en AdjP som adjungerer til NP'en, hvor en VP kan modificeres af en AdvP som adjungerer til VP'en:

- (48) Da. a. Efter lægens omhyggelige undersøgelse af patienten ... (Træstrukturer i
 b. Fordi lægen omhyggeligt undersøgte patienten ... (50a,b) nedenfor)

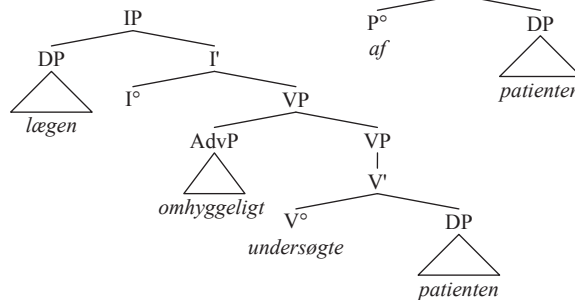
Parallel 3: Subjektpositionen er en specifikator-position. Subjektet i en DP er i DP-spec, subjektet af en sætning er i IP-spec.

- (49) Da. a. Efter lægens omhyggelige undersøgelse af patienten ... (Træstrukturer i
 b. Fordi lægen omhyggeligt undersøgte patienten ... (50a,b) nedenfor)

- (50) a. *Efter*

- b. *Fordi*

2.4 C-kommando og koreference

Der findes en særlig relation mellem to knuder i et træ, nemlig den såkaldte *c-kommando*, som har vist sig at være yderst nyttig:

- (51) **C-kommando:** X c-kommanderer Y hvis og kun hvis
 a. alle konstituerer der indeholder X indeholder også Y,
 b. hverken X eller Y dominerer hinanden.

(52) Med andre ord:

Hvis Y enten er søster til X eller del af en søster til X, så bliver Y c-kommanderet af X.

(53) Med andre ord en gang til :

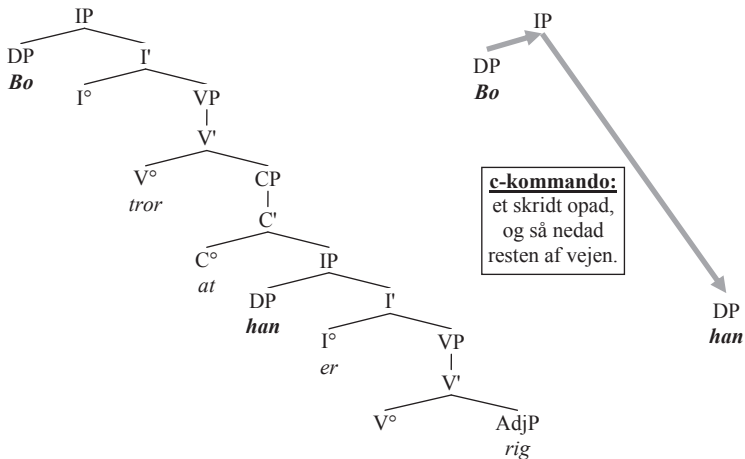
Hvis man kan komme fra X til Y i træet ved at tage et skridt opad, og så klatre ned resten af vejen, så må X c-kommandere Y.

C-kommando bruges i mange forskellige generaliseringer, fx angående reflek-sive pronominer (se fx Vikner (1985)), eller angående negative polaritetssele-menter (se fx Vikner (2011)), eller angående koreference mellem personlige pronominer og DP'er:

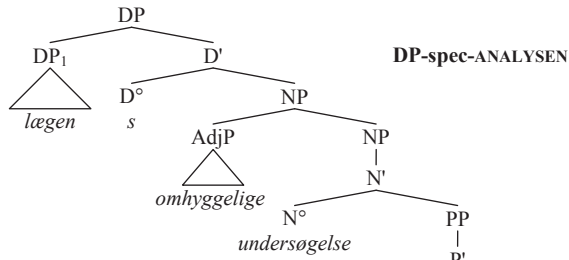
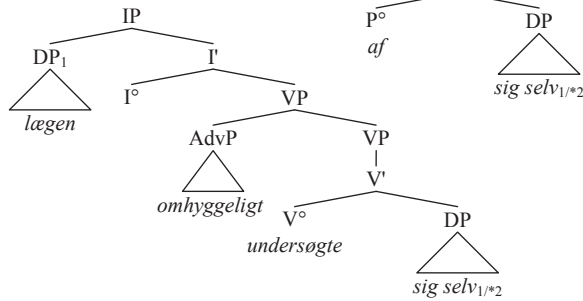
- (54) a. Et reflexiv skal c-kommanderes af en koreferentiel DP inden for den samme sætning.
 b. Et pronomen kan kun c-kommanderes af en koreferentiel DP uden for dens egen sætning.
 c. En ikke-pronominel DP kan aldrig c-kommanderes af en koreferentiel DP.

- (55) Da. a. Idet Bo tror at han er rig ... NAVN C-KOMMANDERER PRONOMEN, KOREFERENCE MULIG
 b. Idet han tror at Bo er rig ... PRONOMEN C-KOMMANDERER NAVN, KOREFERENCE UMULIG

(56) *Idet*

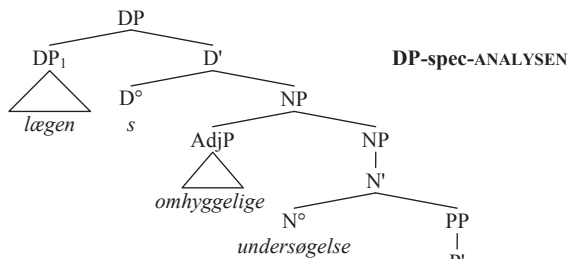
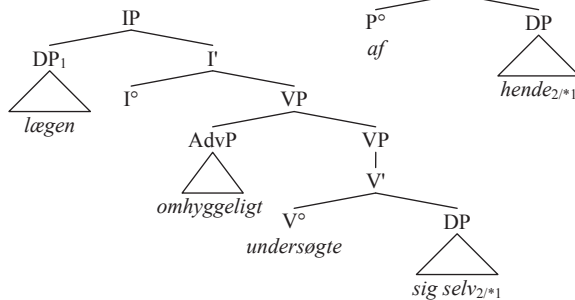

På grund af parallelerne mellem sætningen og DP'en fra afsnit 2.3 giver DP-analysen de ønskværdige og parallelle forudsigelser for hvorfor der kan og skal være koreference i (57a,b), idet et reflexiv som sagt skal c-kommanderes af en koreferentiel DP inden for den samme sætning.

(57) a. *Efter*b. *Fordi*

(Begge beskriver lægens undersøgelse af lægen selv.)

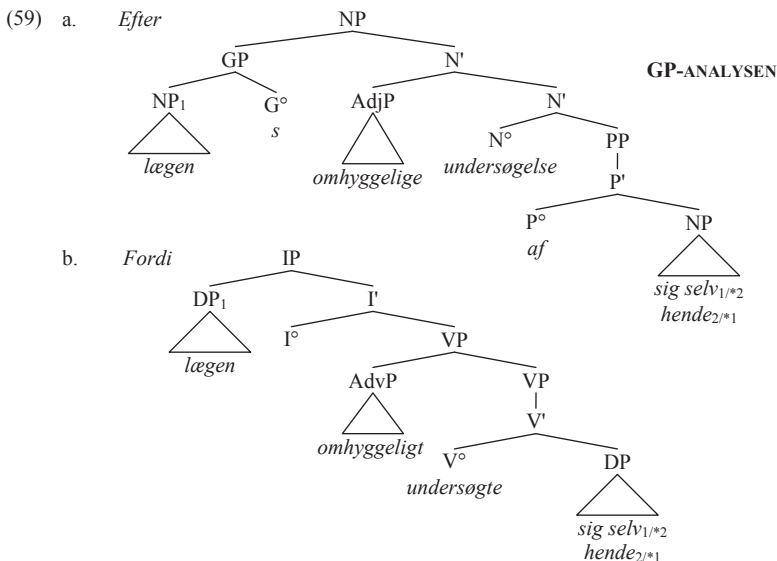
DP-analysen giver ligeledes de ønskværdige og parallelle forudsigelser for hvorfor det umuligt kan være koreference i (58a,b), idet et pronomen som *sagt* ikke kan c-kommanderes af en koreferentiel DP inden for dens egen sætning.

(58) a. *Efter*b. *Fordi*

(Begge beskriver lægens undersøgelse af en anden person end lægen selv.)

På grund af den manglende parallelitet mellem NP og sætningen i NP/Det-analysen vil *lægen* imidlertid ikke c-kommandere “objektet” *sig selv/hende* i NP’en i (59a) på samme måde som den gør i sætningen i (59b), og derfor vil forudsigelserne være at der i (59a) ikke kan være koreference med *sig selv*, men at der godt kan være koreference med *hende*.

Imidlertid er der ingen af disse to forudsigelser (genereret af NP/Det-analysen) angående (59a) der holder stik², i modsætning til de forudsigelser der blev genereret af DP-analysen, og som blev diskuteret i forbindelse med (57) og (58).

2 Bemærk at det er en fejl i Jensen (2012: 123) når der står at GP-analysen giver den korrekte analyse af hans eksempel (47), *en fars billede af ham*. Der står lige efter (47) at fordi *en far* ikke c-kommanderer *ham* (ifølge GP-analysen), kan der ikke være binding, men når der IKKE er binding af et pronomen som *ham*, så er forudsigelsen netop at koreference er MULIG. Dette passer ikke med fakta, idet koreference helt klart ikke er mulig mellem *en far* og *ham* i det pågældende eksempel, *en fars billede af ham*, og GP-analysens forudsigelse holder dermed ikke stik.

3. Konklusion

- (1.1) I NP/Det-analysen er *stor dyreven* uden en determinativ kun en N', og man ville derfor ikke nødvendigvis forvente at den kunne forekomme uden NP-niveauet, men det gør den, se (4) og (6). I DP-analysen er *stor dyreven* uden en determinativ en fuld NP, og man kunne derfor godt forestille sig at den kunne forekomme uden noget DP-niveau.
- (1.2) De klare paralleller mellem mange pronominer og determinativer passer bedre i DP-analysen (hvor både pronominer og determinativer er D^o) end i NP/Det-analysen (hvor pronominer er N og determinativer er Det).
- (2.) Det er muligt at modificere både DP-analysen og NP/Det-analysen så de er kompatible med possessive udtryk. I NP/Det-analysen er possessoren en GP. I DP-analysen er possessoren i DP-spec. GP-analysen kræver dog tilføjelser til X-bar-strukturen, hvilket DP-spec-analysen ikke gør.
- (2.1) Det kunne se ud som om det var en fordel for GP-analysen at de possessive pronominer, fx *hendes*, svarer til en hel GP, fx *Annas*. Men syntaksen i tre sprog der er nært beslægtet med dansk, nemlig vestjysk, norsk og sydtysk, understøtter den analyse at det possessive pronomen kun svarer til *-s* og ikke til hele possessoren.
- (2.2) Det at *-s* kræver at der er en possessor, er uproblematisk for GP-analysen, men ikke for DP-spec-analysen. På den anden side er det i GP-analysen nødvendigt at antage at G er en kerne der kommer efter sit komplement, og den konfiguration findes ellers så godt som aldrig på dansk.
- (2.3) En række paralleller mellem DP og sætningen passer bedre med DP-analysen end med NP/Det-analysen.
- (2.4) Data fra c-kommando og koreference kan forklares i DP-spec-analysen, men ikke i GP-analysen.

Jeg tilhører derfor stadig den gruppe af lingvister der en gang var tilhængere af en NP/Det-analysen, men nu er tilhængere af en DP-analyse, hvor possessive udtryk forekommer i DP-spec.³

---

3 Tak til Ken Ramshøj Christensen, Tanya Karoli Christensen, Per Anker Jensen, Johannes Kizach, Anne Mette Nyvad, Carl Vikner, Johanna Wood og en anonym bedømmer, til deltagerne i Grammatiknetværkets konference i Ebeltoft, oktober 2013, til deltagerne i *Workshop on the Similarities and Differences between Clauses and Nominals*, Aarhus Universitet, december 2012, og til de studerende i de af mine syntakskurser der har handlet om DP. Forskningen bag denne artikel blev oprindelig udført som del af projektet "Ligheder og forskelle mellem sætninger og nominalgrupper - sammenlignende syntaks på tværs af teoretiske tilgange", finansieret af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation.

Henvisninger

- Abney, S. (1987). *The English noun phrase in its sentential aspect*. PhD-afhandling, MIT.
- Börjars, K. (2003). Morphological status and (de)grammaticalisation: the Swedish possessive, *Nordic Journal of Linguistics* 26.2, 133–163.
- Carnie, A. (2007). *Syntax – a generative introduction*. Oxford: Blackwell.
- Chomsky, N. (1981). *Lectures on government and binding*. Dordrecht: Foris.
- Chomsky, N. (1986). *Barriers*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Chomsky, N. (1995). *The minimalist program*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Delsing, L.-O. (1993). *The internal structure of noun phrases in the Scandinavian languages*. PhD-afhandling, Lunds Universitet.
- Delsing, L.-O. (1998). Possession in Germanic, i A. Alexiadou and C. Wilder (red.) *Possessors, predicates and movement in the determiner phrase*. Amsterdam: John Benjamins, 87–108.
- Haegeman, L. & J. Guéron. (1999). *English grammar: a generative perspective*. Oxford: Blackwell.
- Hansen, E. & L. Heltøft: (2011). *Grammatik over det danske sprog*. København: Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.
- Hellan, L. (1986). The headedness of NPs in Norwegian, i H. van Riemsdijk & P. Muysken (red.) *Features and projections*. Dordrecht: Foris, 89–122.
- Jensen, P.A. (1994). Genitive Phrases in Danish, i M. Herslund (red.): *Noun phrase structures*, Copenhagen Studies in Language 17, 47-92. København: Samfundslitteratur.
- Jensen, P.A. (2011). Mikkelsens tillægssald i et generativt perspektiv, foredrag ved symposiet *Mikkelsens Ordføjningslære 100 år*. Aarhus Universitet, 13.-14. oktober 2011.
- Jensen, P.A. (2012). Genitiv-syntaks: Er *s* et D eller et G, i C. Bache, A. Holsting & U. Kjær Nissen (red.) *Ny forskning i grammatik* 19, 106-128. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Jysk Ordbog*, www.jyskordbog.dk, Peter Skautrup Centret for Jysk Dialektforskning, Aarhus Universitet (undersøgt 02.02.2014).
- Julien, M. (2005). *Nominal phrases from a Scandinavian perspective*. Amsterdam: Benjamins.
- Nielsen, B. Jul. (1986). Om pronominet *sin* i jysk, *Danske Folkemål* 28, 41–101.
- Postal, P. (1966). On so-called “pronouns” in English, i F.P. Dinneen (red.) *Report of the seventeenth annual round table meeting on linguistics and language studies*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, 177–206.

- Radford, A. (1988). *Transformational grammar*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vikner, C. & P.A. Jensen. (2002). A Semantic Analysis of the English Genitive – Interaction of Lexical and Formal Semantics, *Studia Linguistica* 56.2, 191-226.
- Vikner, S. (1985). Parameters of Binder and of Binding Category in Danish, *Working papers in Scandinavian syntax* 23. <www.hum.au.dk/engelsk/engsv/papers/vikn85a.pdf>
- Vikner, S. (2011). Trees and Fields and Negative Polarity, *Hermes – Journal of language and communication in business* 47, 39-55. <www.hum.au.dk/engelsk/engsv/papers/vikn11a.pdf>